

Универзитет у Београду
Филолошки факултет

Катедра за српску књижевност
са јужнословенским књижевностима

Студијски програм Српска књижевност и језик са компаратистиком

Школска 2015/2016.
година

2 часа предавања
2 часа вежбања

6 ЕСПБ

Шифра: 0906066

Предавања:
четвртак, 8:00–9:30
слушаоница 011
проф. др Љиљана Бајић

Вежбања:
четвртак, 9:45–11:15
сушаоница 010
мр Наташа Станковић
Шошо

Методика наставе књижевности и српског језика

Професор др Љиљана Бајић

Асистент мр Наташа Станковић Шошо

Садржаји и опис предмета

Методика наставе књижевности и српског језика обухвата проучавање програмских садржаја који се усвајају путем предавања, вежби, студентских припрема и презентација, а обухватају следеће теме: наставну обраду књижевног дела (појам, нивое обраде), методичке радње у проучавању књижевног дела (мотивисање ученика, читање, врсте читања, истраживачке задатке и пројекте, локализовање текста, тумачење непознатих речи и израза, план текста, интерпретацију); проблемску, истраживачку и стваралачку наставу; методички приступ књижевним жанровима (тумачење лирске песме, приповетке, збирке, романа, драме; народне лирске и епске песме, народне приповетке); методолошко повезивање и обједињавање наставе књижевности и језика; функционалне поступке у обради граматике; облике рада у неговању говорне културе и писмености (говорне и писмене вежбе и састави); слободне активности ученика.

Методиком наставе књижевности и српског језика студенти се обучавају да као наставници успешно изводе наставу у основним и средњим школама, односно, да уз уважавање дидактичких принципа и проверене наставне методологије стручна знања и умења из књижевности и српског језика на функционални начин преносе на ученике.

Посебни услови

Предмет Методика наставе књижевности и српског језика могу слушати студенти који имају регулисане предиспитне обавезе из предмета Увод у Методику 06.

Облици рада

– Предавања, вежбе, дискусије, рад у групама, самосталан рад, креативне радионице, консултације.

Предиспитне обавезе и начин њиховог оцењивања

– Предиспитне обавезе носе укупно **40 поена**. Да би студент имао могућност изласка на испит потребно је да стекне **најмање 30 поена**.

– Предиспитни облици рада и број поена који се на њима стичу наведени су у табели која следи:

Предиспитне обавезе	Максимална вредност поена
Похађање наставе (предавања и вежбања)	10,0 поена
Активност на часовима	10,0 поена
Групни рад /вежбе студената: Истраживачки пројекат за обраду књижевног дела	20,0 поена
Укупно поена на предиспитним обавезама:	40,00 поена

Садржај предиспитних обавеза

– У следећем прегледу приказани су садржаји за сваку од предиспитних обавеза и начини њиховог оцењивања, односно вредновања:

Похађање наставе	Максимална вредност 10,0 поена																																
<p>– Похађање наставе вреднује се као присуство часовима предавања и вежбања. Часови предавања и вежбања у структури 14 блок-часова предавања и 14 блок-часова вежбања вреднују се као укупан број часова, а то вредновање изражава се одговарајућим бројем поена:</p>																																	
<table border="1"><thead><tr><th>Број часова</th><th>Број поена</th><th>Број часова</th><th>Број поена</th></tr></thead><tbody><tr><td>28</td><td>10,0</td><td>21</td><td>6,5</td></tr><tr><td>27</td><td>9,5</td><td>20</td><td>6,0</td></tr><tr><td>26</td><td>9,0</td><td>19</td><td>5,5</td></tr><tr><td>25</td><td>8,5</td><td>18</td><td>5,0</td></tr><tr><td>24</td><td>8,0</td><td>17</td><td>4,0</td></tr><tr><td>23</td><td>7,5</td><td>16</td><td>2,0</td></tr><tr><td>22</td><td>7,0</td><td></td><td></td></tr></tbody></table>	Број часова	Број поена	Број часова	Број поена	28	10,0	21	6,5	27	9,5	20	6,0	26	9,0	19	5,5	25	8,5	18	5,0	24	8,0	17	4,0	23	7,5	16	2,0	22	7,0			
Број часова	Број поена	Број часова	Број поена																														
28	10,0	21	6,5																														
27	9,5	20	6,0																														
26	9,0	19	5,5																														
25	8,5	18	5,0																														
24	8,0	17	4,0																														
23	7,5	16	2,0																														
22	7,0																																

Активност на часовима	Максимална вредност 10,0 поена														
<p>– Активност на часовима предавања и вежбања прате и вреднују наставник и сарадник за сваког студента појединачно. Активност на часовима обухвата: припремљеност студента за часове, учешће у дијалозима, дискусијама и полемици, аргументацију, реферисање (индивидуално, у пару, групно), креативане радионице на часовима вежбања. На крају семестра наставник и сарадник изводе заједничку оцену (од пет до десет). Свака од оцена носи следећи број бодова:</p>															
<table border="1"><thead><tr><th>Оцена</th><th>Број поена</th></tr></thead><tbody><tr><td>10</td><td>10,0</td></tr><tr><td>9</td><td>8,0</td></tr><tr><td>8</td><td>6,0</td></tr><tr><td>7</td><td>4,0</td></tr><tr><td>6</td><td>2,0</td></tr><tr><td>5</td><td>0</td></tr></tbody></table>	Оцена	Број поена	10	10,0	9	8,0	8	6,0	7	4,0	6	2,0	5	0	
Оцена	Број поена														
10	10,0														
9	8,0														
8	6,0														
7	4,0														
6	2,0														
5	0														

Предиспитна вежба

Истраживачки пројекат за обраду књижевног дела

Максимална вредност

20,0 поена

– Вежба се остварује групно. Студенти се за усмено излагање поводом стварања истраживачког пројекта припремају (у договору са наставником) у писаном облику. Садржај вежбе реализује се према планираној динамици изучавања (обrade књижевних жанрова) на одабраним примерима. Студенти се опредељује за израду истраживачког пројекта за обраду књижевног дела одређеног жанра, које је у програму основне или средње школе. У избор се укључују: лирска песма, приповетка, роман, драма, лирска народна песма, епска народна песма и народна приповетка.

– Вежбање се ради уз претходно обављене консултације са наставником, а предаје у року од седам дана, односно на првом наредном часу вежбања.

– Вежба садржи следеће елементе:

- назив наставне јединице;
- кратак опис радних околности (наставне ситуације) у којој се истраживачки задаци дају ученицима
- текст истраживачког пројекта;
- избор из литературе која је намењена за припремање наставника (књижевнонаучна и методичка литература о конкретном, одабраном делу).

– Начин оцењивања:

Оцена	Број поена
10 (десет)	20,0
10 – (десет минус)	19,0
9 + (девет плус)	18,0
9 (девет)	17,5
9 – (девет минус)	17,0
8 + (осам плус)	16,5
8 (осам)	16,0
8 – (осам минус)	15,5
7 + (седам плус)	15,0
7 (седам)	14,0
7 – (седам минус)	13,0
6 + (шест плус)	12,5
6 (шест)	10,0
неуспешно	0

– Уколико студент не оствари ово вежбање у датом временском року, његов рад биће вреднован као *неуспешан*, односно 0 поена. Радове оцењује наставник/асистент задужен за часове вежбања.

Испит

– Курс се завршава испитом, који се полаже усмено. Усмени испит полаже се када су испуњене све предиспитне обавезе, односно уколико је студент на њима стекао најмање 30 поена.

– На испиту се извлаче два питања. Одговори се вреднују на основу познавања и образлагања датих методичких тема кроз питања, као и на основу аргуменације и доказног поступка.

Оцена	Број поена
10 (десет)	60,0
9 (девет)	50,0
8 (осам)	40,0
7 (седам)	30,0
6 (шест)	20,0
5 (пет)	0

Коначна оцена

– Коначна оцена резултата остварених/постигнутих на крају курса формира се на основу сабирања броја поена на усменом делу испита са бројем поена стечених на предиспитним обавезама, и то према скали вредности која следи.

Број поена	Оцена
до 50 поена	5 (није положио)
од 51 до 60 поена	6 (довољан)
од 61 до 70 поена	7 (добар)
од 71 до 80 поена	8 (врло добар)
од 81 до 90 поена	9 (одличан)
од 91 до 100 поена	10 (одличан-изузетан)

Испитна питања

1. Методичко садејство књижевног текста, ученика и наставника
2. Варијабилност методичких радњи и обраде књижевног дела
3. Мотивисање ученика за читање књижевног дела
4. Доживљајно, изражајно, интерпретативно и истраживачко читање у настави
5. Локализовање књижевног текста
6. Припремање ученика и наставника за школску интерпретацију књижевног дела
7. Интерпретација књижевног дела (динамика интерпретације, чиниоци обједињавања)
8. Проблемски приступ књижевном делу
9. Методска адекватност у приступу књижевном делу
10. Обрада лирске песме у школи
11. Тумачење народне епске песме у настави
12. Проучавање уметничке приповетке у школи
13. Наставна обрада народне приповетке
14. Методички приступ збирци приповедне прозе
15. Методички приступ роману
16. Тумачење драмског дела у настави
17. Проучавање хумористичке прозе у настави
18. Повезивање наставе матерњег језика и књижевности
19. Коришћење књижевноуметничког текста у настави граматике
20. Функционални поступци у настави граматике
21. Систематски и континуиран рад у настави писмености
22. Припремање ученика за писмени задатак
23. Писмене вежбе у настави
24. Тематика писмених састава и задатака
25. Правописне вежбе
26. Лексичке, семантичке и акценатске вежбе
27. Стилске вежбе
28. Говорне вежбе у настави
29. Оцењивање писмених задатака
30. Наставников и учеников рад на поправљању писмених задатака
31. Домаћи задаци у настави
32. Обрада језика и стила у књижевном делу

Литература

Обавезна:

1. Бајић, Љиљана. *Методички приступ збирци приповедне прозе*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1994, стр. 9–69.
2. Бајић, Љиљана. *Књижевно дело Борисава Станковића у настави*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2002, стр. 9–171.
3. Бајић, Љиљана. *Одабране наставне интерпретације* (друго издање). Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2004, стр. 13–51.
4. Бајић, Љиљана. *Проучавање хумористичке прозе у настави*. Београд: Завод за уџбенике, 2008.
5. Мркаљ, Зона. *Наставно проучавање народних приповедака и предања*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008, стр. 45–162, 303–364.
6. Мркаљ, Зона. *На часовима српског језика и књижевности*. Београд : Завод за уџбенике, 2011.

7. Николић, Милија. *Методика наставе српског језика и књижевности*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2009, стр. 193–401, 633–910.
8. Павловић, Миодраг. *Припремање наставника и ученика за тумачење књижевних дела*. Београд: Завод за уџбенике, 2008.
9. Росандић, Драгутин. *Методика књижевног одгоја и образовања*. Загреб: Школска књига, 1986, стр. 202–256, 473–575, 577–635.

Додатна:

1. Брборић, Вељко. 2004. *Правопис српског језика у наставној пракси*. Београд: Филолошки факултет. (избор)
2. Николић, Милија. 1983. *Настава писмености*. Београд: Научна књига. (избор)
3. Тежак, Стјепко. 1980. *Граматика у основној школи*. Загреб: Школска књига. (избор)

План рада

Редни број часа	Наставна недеља	Садржај предавања	напомене
1.	19. 2. 2016.	Методичке радње у проучавању књижевног дела у настави (варијабилност методичких радњи и обраде)	
2.	25. 2. 2016.	Читање књижевног дела (мотивисање за читање, врсте читања; читалачке компетенције ученика)	
3.	3. 3. 2016.	Истраживачки задаци и пројекти	
4.	10. 3. 2016.	Интерпретација књижевног дела (динамика интерпретације, интеграциони чиниоци)	
5.	17. 3. 2016.	Обрада жанра у настави књижевности	
6.	24. 3. 2016.	Тумачење лирске песме у настави	
7.	31. 3. 2016.	Проучавање приповетке/приповедне збирке	
8.	7. 4. 2016.	Обрада романа у настави	
9.	14. 4. 2016.	Методички приступ драмском тексту	
10.	21. 4. 2016.	Проучавање хумористичке прозе у настави	
11.	28. 4. 2016.	Методолошко повезивање и обједињавање наставе књижевности и српског језика	
12.	5. 5. 2016.	Функционални поступци у настави граматике	
13.	12. 5. 2016.	Подручја и облици рада у настави говорне културе и писмености (говорне и писмене вежбе и састави)	
14.	19. 5. 2016.	Обрада језика и стила у књижевном делу	

Редни број часа	Наставна недеља	Садржај вежбања	Напомене
1.	18. 2. 2016.	Упознавање са планом и програмом рада на курсу	
2.	25. 2. 2016.	Методичке радње у тумачењу књижевног дела (локализовање, тумачење непознатих речи, план текста) Бранислав Нушић, <i>Сумњиво лице</i>	
3.	3.3. 2016.	Припремни задаци и истраживачки пројекти Бранислав Нушић: <i>Кирија</i>	
4.	10. 3. 2016.	Наставна обрада епске песме Народна песма <i>Ропство Јанковић Стојана</i>	I група
5.	17. 3. 2016.	Наставна обрада народне приповетке Народна бајка <i>Златна јабука и девет пауница</i>	II група
6.	24. 3. 2016.	Наставна обрада лирске песме Владислав Петковић Дис, <i>Међу својима</i>	III група
7.	31. 3. 2016.	Проучавање песничке/приповедне збирке Данило Киш, <i>Рани јади</i>	IV група
8.	7. 4. 2016.	Наставна обрада романа Иво Андрић, <i>Проклета авлија</i>	V група
9.	14. 4. 2016.	Наставна обрада комедије Бранислав Нушић, <i>Народни посланик</i>	VI група
10.	21. 4. 2016.	Наставна обрада комедије Бранислав Нушић, <i>Госпођа министарка</i>	VII група
11.	28. 4. 2016.	Наставна обрада хумористичке прозе Бранислав Нушић, <i>Аутобиографија</i>	VIII група
12.	5. 5. 2016.	Наставна обрада приповетке Иво Андрић, <i>Мост на Жепи</i>	IX група
13.	12. 5. 2016.	Лексичке, семантичке и акценатске вежбе у настави	
14.	19. 5. 2016.	Стилске и говорне вежбе у настави	